



ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА БАНКРУТСТВА (РЕТРОСПЕКТИВНИЙ І ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТИ)

Вольвач Богдан Володимирович,
аспірант кафедри господарського
права, Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого,
Україна, м. Харків
e-mail: ipad270318@gmail.com
ORCID 0000-0002-3025-5210

Розглянуто проблеми вдосконалення змісту правового регулювання економічних відносин у сфері неплатоспроможності та банкрутства. Особливу увагу приділено правовідносинам у сфері неплатоспроможності й банкрутства, а також проблемі їх правової регламентації. Здійснено ретроспективний і порівняльно-правовий аналіз на прикладі країн з розвинутою економікою.

Ключові слова: неплатоспроможність; банкрутство; боржник; правове регулювання банкрутства; правове регулювання неплатоспроможності; ретроспектива; економіка.

Постановка проблеми. Формування в Україні високоцивілізованого суспільства на засадах європейської інтеграції можливе шляхом реформування основних економіко-правових засад його життєдіяльності, до яких слід віднести і правове регулювання відносин неплатоспроможності та банкрутства. За часи незалежності України це питання знаходиться в постійному динамічному розвитку, що обумовлено як різноспрямованістю його розгляду різними вченими, так і змінами в нормативно-законодавчому забезпеченні його вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам формування ефективної моделі правового регулювання відносин неплатоспроможності та банкрутства на основі аналізу існуючих моделей у розвинених країнах присвячено значну кількість наукових праць, зокрема таких учених, як О. Пасхавер, Л. Верховодова, К. Агєєва, В. Джуно, О. Коваленко, К. Пралічен, Б. Поляков, М. Тітов та ін.

Метою статті є обґрунтування пропозиції щодо визначення напрямків подальшого розвитку законодавства України у сфері неплатоспроможності та банкрутства.

Виклад основного матеріалу. Уперше питання правового забезпечення процедури банкрутства в Україні викладено в Законі України «Про банкрутство» [1], який уведений в дію Постановою Верховної Ради України від 14.05.1992 р. № 2344-ХІІ [2]. Слід зазначити, що в цьому законодавчому акті визначено лише загальні положення системи державного регулювання процедури неплатоспроможності, проте не приділено увагу необхідності створення державного органу з регулювання процедури банкрутства. Такий орган виконавчої влади було створено Указом Президента України від 17.06.1996 р. № 435/96 [3] – Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій, який був прямо підпорядкований Кабінету Міністрів України. Постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.1996 р. № 990 [4] було затверджено Положення про дане Агентство, в якому визначались його основні завдання, а саме:

- реалізація заходів щодо запобігання банкрутству підприємств та організацій;
- проведення за участю міністерств, інших центральних органів виконавчої влади аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій, майно яких перебуває в державній власності, з метою визначення неплатоспроможних підприємств та організацій;
- ведення реєстру неплатоспроможних підприємств та організацій, майно яких перебуває у державній власності;
- здійснення функцій щодо управління майном підприємств та організацій, занесених до реєстру;
- проведення експертизи проектів програм оздоровлення фінансового стану та запобігання банкрутству підприємств та організацій, занесених до реєстру;
- здійснення заходів щодо реорганізації та санації неплатоспроможних

підприємств та організацій, занесених до реєстру;

– методологічне забезпечення вирішення питань, пов'язаних з неплатоспроможністю підприємств та організацій.

Незважаючи на значні доповнення до Закону України «Про банкрутство» [1], його дія мала низьку ефективність, що обумовило доцільність розробки нового законодавчого забезпечення з питань неплатоспроможності та банкрутства. З 01.01.2000 р. набрав чинності новий Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника та визнання його банкрутом» від 30.06.1999 р. № 784-XIV [5] і розпочато другий етап розвитку правового регулювання у сфері банкрутства. Особливостями нової законодавчої політики були:

- 1) чітке визначення умов та порядку визнання боржника банкрутом;
- 2) чітке визначення умов та порядку відновлення платоспроможності боржника та проведення процедури ліквідації з метою повного або часткового задоволення вимог кредиторів;
- 3) відповідно до цього отримало подальший розвиток і саме поняття «банкрутство» – це визнання господарським судом неспроможності боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури;
- 4) законодавчо закріплено існування державного органу з питань банкрутства та встановлено його повноваження, завдання, функції, відповідальність. Однак слід вказати на деякі нюанси визначення підпорядкованості цього державного органу. Так, Указом Президента України від 23.10.2000 р. № 1159/2000 [6] повноваження державного органу з питань банкрутства відповідно до Закону було покладено на Міністерство економіки України. Згодом у складі Міністерства економіки України Постановою Кабінету Міністрів України від 27.03.2006 р. № 370 було створено Державний департамент з питань банкрутства як урядовий орган державного управління [7], яке було затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2006 р. № 533 [8]. Однак пізніше повноваження державного органу з

питань банкрутства Указом Президента України від 06.04.2011 р. № 395/2011 було покладено на Міністерство юстиції України [9];

5) вперше одним із суб'єктів процедури банкрутства відповідно до законодавства є ліцензований арбітражний керуючий (керуючий санацією, ліквідатор, розпорядник майна), який і здійснює процедуру санації для задоволення вимог кредиторів у повному або частковому обсязі.

Цей нормативно-законодавчий акт використовувався протягом нетривалого часу у зв'язку із суттєвими змінами в економіці України, обумовленими як кризовими явищами у світовій економіці, так і внутрішніми соціально-економічними й політичними проблемами. Усе це зумовило необхідність удосконалити нормативно-правове забезпечення процедур неплатоспроможності та банкрутства шляхом розробки законодавчих норм і Верховною Радою України 22.12.2011 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» № 4212-VI, який набрав чинності 19.01.2013 р. [10].

Цей нормативно-законодавчий акт має низку особливостей стосовно:

- 1) відміни ліцензування діяльності арбітражних керуючих та заборони їх діяльності без наявності договору страхування ризиків;
- 2) припинення процедури банкрутства за відсутності боржника;
- 3) розширення компетенцій господарського суду, який може вирішувати всі майнові права;
- 4) розширення переліку підстав для оскарження угод боржника ще до порушення судової справи про банкрутство, наявність яких надає можливість уникнути судового розгляду та зберегти репутацію боржника. До таких підстав слід віднести: виконання боржником майнових зобов'язань раніше встановленого строку; безкоштовне здійснення боржником відчуження майна; прийняття на себе зобов'язань без відповідних майнових дій іншої сторони; відмова від власних майнових вимог; прийняття боржником заставних зобов'язань для виконання грошових вимог;

5) покладення субсидіарної відповідальності за зобов'язання боржника у разі недостатності його майна для задоволення вимог кредиторів на учасників або акціонерів, що підвищує рівень відповідальності останніх при аналізі та оцінці результатів фінансової діяльності підприємства;

6) підвищення рівня поінформованості кредиторів щодо процедури банкрутства боржника через офіційне оприлюднення оголошення про порушення справи про банкрутство на офіційному веб-сайті Вищого господарського суду України в мережі Інтернет. Це сприятиме пришвидшенню процесу банкрутства, підвищенню рівня достовірності інформації щодо кількості кредиторів та обсягу майнових претензій;

7) визначення порядку задоволення вимог тільки конкурсних кредиторів, які визнані господарським судом і перелік яких міститься в реєстрі вимог кредиторів, що підвищить рівень правової грамотності суб'єктів господарювання в частині укладання та оскарження умов господарських угод;

8) визначення ухвал та постанов, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку.

Але на особливу увагу заслуговують такі нововведення в законодавчу базу з питань банкрутства, як порядок проведення досудової санації та процедури ініціювання спрощеної процедури банкрутства боржника, що ліквідується самим власником. На нашу думку, саме ці положення дають сьогодні можливість більш гнучко адаптувати національне законодавство з питань неплатоспроможності та банкрутства до європейських правових норм та підвищити рівень цивілізованості вирішення цих питань у перспективі.

Згідно з ч. 1 ст. 51 Закону України «Про банкрутство» [1], якщо вартості майна боржника – юридичної особи, щодо якого прийнято рішення про ліквідацію, недостатньо для задоволення вимог кредиторів, така юридична особа ліквідується в порядку, передбаченому цим Законом.

Відповідне правило передбачене ч. 3 ст. 110 Цивільного кодексу України [11], яка містить загальні положення про ліквідацію юридичної особи.

Спрощена процедура банкрутства, яка передбачена ст. 51 Закону України

«Про банкрутство» (банкрутство боржника, що ліквідується власником), впливає з процедури добровільної ліквідації юридичної особи, тобто ліквідації юридичної особи за рішенням її учасників (власників) або органу, уповноваженого на це установчими документами.

У зв'язку з цим необхідними передумовами для звернення із заявою про порушення провадження у справі про банкрутство боржника в порядку ст. 51 Закону України «Про банкрутство» є дотримання вимог цивільного та господарського законодавства щодо добровільної ліквідації юридичної особи.

Неплатоспроможність боржника має бути стійкою й не піддаватися усуненню попри здійснені судовим заходам з відновлення платоспроможності суб'єкта, що зумовлює застосування спеціальної судової процедури – ліквідаційної процедури, спрямованої на ліквідацію заборгованості банкрута.

Розглянувши досудові процедури банкрутства, досудової санації, можна виокремити її основні переваги стосовно судової санації. Вона є більш ефективною, економічно вигідною як для підприємства, так і кредиторів. Результати проведеного дослідження свідчать про те, що судова та досудова процедури є достатньо важким і важливим процесом, який потребує дослідження з урегулюванням відповідних питань, що не розкриті у законодавстві.

Таким чином, можна дійти висновку про те, що застосування відповідної процедури санації, ліквідації чи мирової угоди може мати як позитивні, так і негативні наслідки як для боржника, так і підприємства в цілому і призвести як до відновлення платоспроможності підприємства, відновлення його господарської діяльності, так і до закінчення його існування через ліквідацію.

Особливу увагу необхідно приділити правовідносинам, пов'язаним з банкрутством, які регулюються низкою нормативно-правових актів різної юридичної сили, що в сукупності складають окремий інститут у системі господарського законодавства. Нормативно-правові акти цього інституту можна поділити на три види: акти законодавства загальної сфери дії, що містять

окремі норми стосовно регулювання відносин, пов'язаних з банкрутством (Господарський кодекс [12], Цивільний кодекс [11]); акти законодавства, що визначають правове становище окремих видів суб'єктів з винятковим видом діяльності (банки, інститути спільного інвестування, страхові компанії) чи певною організаційно-правовою формою (кооперативи, господарські товариства, фермерське господарство) і містять окремі норми щодо можливості визнання таких суб'єктів банкрутами; спеціальні акти законодавства, що регулюють порядок визнання суб'єктів підприємництва банкрутами: Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом» (далі – Закон), Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного департаменту з питань банкрутства» від 27.03.2006 р. № 370 [7] та ін.

Правовідносини у сфері банкрутства можна умовно поділити залежно від того, де знаходяться правові норми, спрямовані на розв'язання проблем заборгованості приватних осіб. Від цього залежать методи правового регулювання усього комплексу правових відносин, що виникають із неспроможності особи виконати свої майнові зобов'язання із наявного майна.

Якщо це є частиною публічного права (М. В. Телюкіна вказує на те, що ця сфера правового регулювання складається із публічно-правових та приватноправових норм [13]), то будуть застосовуватися заходи здебільшого примусового характеру для якомога повного задоволення вимог кредиторів.

Якщо вважати банкрутство інститутом приватного права (В. Ф. Попондопуло стверджує, що, незважаючи на комплексність правового регулювання відносин неспроможності, це є інститутом приватного права [14]), то розв'язання проблем заборгованості відбуватиметься методами, що використовуються у відносинах між рівними учасниками майнового обігу.

Якщо процедури банкрутства є судовими формами задоволення майнових вимог кредиторів (О. А. Рягузов називає процедурні правила законодавства про банкрутство «процесуальною формою» відносин неспроможності [15]), то ця сфера законодавства має складатися переважно з процесуальних норм і

процедур з розгляду справи про банкрутство в суді.

Важливо звернути увагу на те, яким чином порушені питання вирішуються в наднаціональному праві Європейського Союзу. Особливо це важливо з огляду на те, що Україна заявила про наміри набути членства в цьому міждержавному об'єднанні.

У Європейському Союзі банкрутство, якщо використовувати відому термінологію, самостійною галуззю права не визнається. Нормативні акти, пов'язані з банкрутством, окремо не виділені. Разом із тим норми, спрямовані на регулювання відносин неспроможності суб'єктів права, можна знайти в деяких визначених сферах правового масиву ЄС.

Банкрутство в європейських країнах вважається важливою частиною права компаній. У разі припинення діяльності неспроможної юридичної особи застосовуються спеціальні правила для рівного розподілу виторгу від реалізованого майна такої особи [5].

Законодавство ЄС гарантує особам право вільно брати участь у складеному капіталі будь-якої компанії незалежно від того, в якій країні вона зареєстрована. Іншою стороною такого права є зобов'язання повернути інвестовані в компанію кошти, в тому числі й у разі її неспроможності. Тому в ЄС процедура банкрутства як елемент ринково орієнтовної економіки [16] є важливим юридичним засобом розв'язання проблем заборгованості у структурі права компаній.

Зрозуміло, що компанія може припинити свою діяльність у разі неможливості вести бізнес на засадах самоокупності. У випадку недостатності майна для виконання своїх майнових зобов'язань компанії кредитори чи боржник можуть ініціювати процедуру банкрутства, яка спрямована на відновлення прибутковості або на задоволення майнових вимог кредиторів шляхом ліквідації майна за правилами, встановленими у спеціальному законодавстві.

Припинення діяльності неспроможної підприємницької організації за правилами законодавства про банкрутство має на меті забезпечити належний захист майнових інтересів кредиторів, іноді багатьох сотень кредиторів, які

мають майнові вимоги до боржника. У більшості випадків такий спосіб є кращим як для боржника, так і кредиторів. Необхідно також зазначити, що забезпечення прав кредиторів у справах про транскордонні банкрутства, коли кредитори неспроможної компанії перебувають на території кількох країн, є досить складною процедурою.

Банкрутство в праві ЄС пов'язане також із законодавством про конкуренцію, що належить до сфери управління економікою. Відомо, що в цьому міждержавному утворенні особлива увага приділяється юридичним засобам підтримки справедливої конкуренції. Зазначимо, законодавство про конкуренцію вважають тією сферою правового регулювання приватних відносин, яка має бути предметом для гармонізації законодавства країн – претендентів на членство в ЄС [17]. Наведене вище має прямий зв'язок з правом банкрутства, оскільки процедури банкрутства є тими ринковими механізмами, які стоять на сторожі чесної конкуренції, допомагають регулюванню майнових відносин між учасниками економічних відносин без прямого втручання держави.

Сьогодні в ЄС діє спеціальний нормативний акт, що регулює відносини неспроможності в транскордонних справах, – Регламент Ради ЄС 1346/2000 від 29.05.2000 р. про процедури неспроможності (the Council Regulation 1346/2000/EC of 29 May 2000 on insolvency proceedings) [18]. Основним завданням розробників Регламенту стало впровадження системи заходів щодо розв'язання проблем у транскордонних банкрутствах шляхом забезпечення координації судових проваджень у множинних судових справах про банкрутство.

Господарсько-правова політика держави, базуючись на положеннях конституційного економічного порядку, економічної політики держави та наукової господарсько-правової доктрини і зафіксована у змісті державних програм економічного розвитку як обов'язкова, структурна та інструментальна їх складова, є імперативною концептуальною позицією держави щодо напрямів та змісту подальшого розвитку господарського законодавства, вдосконалення

практики його застосування, оптимізації правового господарського порядку як такого [19].

Висновки. У результаті проведеного аналізу встановлено, що стосовно розміщення норм, спрямованих на регулювання правовідносин неспроможності, в системі права ЄС використано функціональний підхід. Правові норми, які стосуються неспроможності, можна знайти у різних сферах правового масиву ЄС, враховуючи те, на регулювання яких правовідносин вони спрямовані.

Незважаючи на те, що в кожній державі – учасниці ЄС залишається своя унікальна система правового регулювання відносин неспроможності, які, як правило, виділені в окрему сферу законодавства, транскордонні аспекти цих правовідносин регулюються уніфікованими нормами, наведеними в Регламенті ЄС 1346/2000.

Питання правового регулювання процедури банкрутства в Україні знаходяться на стадії постійної доробки та оновлення відповідно до змін як в національній економіці, так і в міжнародному економічному середовищі. І саме адаптація національного законодавства до сучасних міжнародних та європейських правових норм і цінностей є запорукою поглиблення європейського й міжнародного співробітництва вітчизняних суб'єктів господарювання.

Економічна й господарсько-правова політика держави у сфері відносин неплатоспроможності та банкрутства має бути чітко визначеною. Відтак, і законотворча діяльність у даній сфері набуде політичного й цілеспрямованого характеру в напрямі оптимального вирішення економічних завдань і правових недоліків на певному етапі суспільно-економічного розвитку.

Чітка визначеність економічної та господарсько-правової політики держави є чинником цілеспрямованого розвитку процесів удосконалення господарського законодавства у сфері неплатоспроможності та банкрутства, що вимагає концептуальної визначеності його мети, спрямування основних засобів регулювання та засобів захисту тощо.

Список літератури:

1. Про банкрутство: Закон України від 01.07.1992 р. № 2343-12. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12> (дата звернення: 17.03.2018).
2. Про введення в дію Закону України «Про банкрутство»: Постанова Верховної Ради України від 14.05.1992 р. № 2344-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2344-12> (дата звернення: 17.03.2018).
3. Про утворення Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій: Указ Президента України від 17.06.1996 р. № 435/96. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435/96> (дата звернення: 17.03.2018).
4. Положенням про Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.1996 р. № 990. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/990-96-%D0%BF> (дата звернення: 17.03.2018).
5. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 р. № 2343-XII. Дата оновлення: 07.03.2018. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2343-12> (дата звернення: 17.03.2018).
6. Про Міністерство економіки України: Указ Президента України від 23.10.2000 р. № 1159/2000. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1159/2000> (дата звернення: 17.03.2018).
7. Про утворення Державного департаменту: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.03.2006 р. № 370. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/370-2006-%D0%BF> (дата звернення: 17.03.2018).
8. Про затвердження Положення про Державний департамент з питань банкрутства: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2006 р. № 533. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/533-2006-%D0%BF> (дата звернення: 17.03.2018).
9. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 395/2011. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/395/2011> (дата звернення: 17.03.2018).
10. Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»: Закон України від 22.12.2011 р. № 4212-VI. Дата оновлення: 05.10.2016. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4212-17> (дата звернення: 17.03.2018).
11. Цивільний Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 07.03.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 17.03.2018).
12. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436. Дата оновлення: 07.03.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 17.03.2018).
13. Телюкина М. В. Конкурсное право: Теория и практика несостоятельности (банкрутства). Москва: Дело, 2002. 536 с.
14. Коммерческое право: учебник. Москва: Юристъ. 2003. С. 77.
15. Рягузов А. А. Правовое регулирование трансграничной несостоятельности: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2008. С. 6.
16. Viryukov A. Harmonisation of Insolvency Legislation in Europe and in the World. *Ukrainian Law Rev.* 2003. Vol. 2. P. 34–38.
17. Бірюков О. М. Законодавство про банкрутство в контексті процесів гармонізації

права України до європейських та світових стандартів. *Про банкрутство в Україні: Законодавство, судова практика та перспективи розвитку*: матеріали III щорічної конф. Асоціації правників України (м. Київ, 08.06.2006 р.). Київ: АПУ, 2006. С. 12.

18. Про провадження у справах про неплатоспроможність: Регламент Радб (ЄС) № 1346/2000 від 29.05.2000 р. URL: old.minjust.gov.ua/file/32678.docx (дата звернення: 17.03.2018).

19. Задихайло Д. В. Правові засади формування та реалізації економічної політики держави: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2013. 38 с.

References:

1. Pro bankrutstvo: Zakon Ukrainy vid 01.07.1992 r. № 2343-12. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.

2. Pro vvedennia v diiu Zakonu Ukrainy «Pro bankrutstvo»: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 14.05.1992 r. № 2344-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2344-12>.

3. Pro utvorennia Ahentstva z pytan zapobihannia bankrutstvu pidpriemstv ta orhanizatsii: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 17.06.1996 r. № 435/96. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435/96>.

4. Polozhenniam pro Ahentstvo z pytan zapobihannia bankrutstvu pidpriemstv ta orhanizatsii: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22.08.1996 r. № 990. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/990-96-%D0%BF>.

5. Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia yoho bankrutom: Zakon Ukrainy vid 14.05.1992 r. № 2343-XII. Data onovlennia: 07.03.2018 r. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.

6. Pro Ministerstvo ekonomiky Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 23.10.2000 r. № 1159/2000. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1159/2000>.

7. Pro utvorennia Derzhavnoho departamentu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.03.2006 r. № 370. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/370-2006-%D0%BF>.

8. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnyi departament z pytan bankrutstva: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19.04.2006 r. № 533. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/533-2006-%D0%BF>.

9. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo yustytzii Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 06.04.2011 r. №395/2011. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/395/2011>.

10. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia yoho bankrutom»: Zakon Ukrainy vid 22.12. 2011 r. № 4212-VI. Data onovlennia: 05.10.2016. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4212-17>.

11. Tsyvilnyi Kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV. Data onovlennia: 07.03.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

12. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 436. Data onovlennia: 07.03.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

13. Teljukina, M.V. (2002). Konkursnoe pravo: Teorija i praktika nesostojatel'nosti (bankrotstva). Moskva: Delo [in Russian].

14. Kommercheskoe pravo. (2003). Moskva: Jurist [in Russian].

15. Rjaguzov, A.A. (2008). Pravovoe regulirovanie transgranichnoj nesostojatel'nosti. *Extended abstract of candidate's thesis*. Moskva [in Russian]

16. Biryukov, A. (2003). Harmonisation of Insolvency Legislation in Europe and in the World. *Ukrainian Law Rev*, vol. 2, 34–38 [in Ukrainian].

17. Biriukov, O.M. (2006). Zakonodavstvo pro bankrutstvo v konteksti protsesiv harmonizatsii prava Ukrainy do yevropeiskykh ta svitovykh standartiv. *Pro bankrutstvo v Ukraini: Zakonodavstvo, sudova praktyka ta perspektyvy rozvytku: proceeding of the Conference*. Kyiv: APU, 12 [in Ukrainian].

18. Pro provadzhennia u spravakh pro neplatospromozhnist: Rehlament Radb (IeS) № 1346/2000 vid 29.05.2000 r. URL: old.minjust.gov.ua/file/32678.docx [in Ukrainian].

19. Zadykhailo, D.V. (2013). Pravovi zasady formuvannia ta realizatsii ekonomichnoi polityky derzhavy: *Extended abstract of doctor's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian]

Вольвач Б. В. Правовое регулирование неплатежеспособности и банкротства (ретроспективный и сравнительно-правовой аспект).

Статья посвящена проблемам совершенствования содержания правового регулирования экономических отношений в сфере неплатежеспособности и банкротства. Особое внимание уделено правоотношениям в сфере неплатежеспособности и банкротства и проблеме их правовой регламентации. Проанализированы ретроспективный и сделан сравнительно-правовой анализ на примере стран с развитой экономикой.

Ключевые слова: неплатежеспособность; банкротство; должник; правовое регулирование банкротства; правовое регулирование неплатежеспособности; ретроспектива, экономика.

Volvach B. V. Legal regulation of insolvency and bankruptcy (retrospective review and comparative legal aspects).

The article is devoted to problems of improving legal regulation content of economic relations in the area of insolvency and bankruptcy. The article is focused on legal relations in the area of insolvency and bankruptcy and the problem of their legal adjustment. Retrospective review is analyzed and comparative legal analysis is made after the example of developed countries.

Keywords: insolvency; bankruptcy; debtor; legal regulation of bankruptcy; legal regulation of insolvency; retrospective review; comparative legal; economics.

Надійшла до редколегії 28.03.2018 р.